

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podmíněné propuštění a podmíněné upuštění od výkonu trestu

Zákonodárce vychází předpokladu, že v určitých případech a za splnění stanovených podmínek, může být účelu trestu dosaženo, i když nebyl uložený trest vykonán celý. Odrazem tohoto přístupu je institut podmíněného propuštění, který nalezneme v § 61 a násl. trestního zákona. Toto zmírnění trestu přichází v úvahu pouze u stanoveného výčtu trestů, kterými jsou nepodmíněný trest odnětí svobody, trest zákazu činnosti a trest zákazu pobytu. U jiných druhů trestů takovýto postup nepřichází v úvahu. Podmíněné propuštění a podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu je založeno na zásadě, že dokončení výkonu uloženého trestu není třeba, jestliže došlo k takové nápravě pachatele, že lze důvodně předpokládat, že se již v budoucnu nedopustí trestného činu a povede řádný život.

Zákonodárce vychází předpokladu, že v určitých případech a za splnění stanovených podmínek, může být účelu trestu dosaženo, i když nebyl uložený trest vykonán celý. Odrazem tohoto přístupu je institut podmíněného propuštění, který nalezneme v § 61 a násl. trestního zákona. Toto zmírnění trestu přichází v úvahu pouze u stanoveného výčtu trestů, kterými jsou nepodmíněný trest odnětí svobody, trest zákazu činnosti a trest zákazu pobytu. U jiných druhů trestů takovýto postup nepřichází v úvahu.

Podmíněné propuštění a podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu je založeno na zásadě, že dokončení výkonu uloženého trestu není třeba, jestliže došlo k takové nápravě pachatele, že lze důvodně předpokládat, že se již v budoucnu nedopustí trestného činu a povede řádný život.

V souladu s výše uvedeným existuje tedy možnost, že po výkonu poloviny uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta republiky zmírněného trestu odnětí svobody může soud odsouzeného podmíněně propustit na svobodu, pokud odsouzený ve výkonu trestu svým chováním a plněním svých povinností prokázal polepšení a to za podmínky, že od něho lze očekávat, že v budoucnu povede řádný život, nebo jestliže soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného. Obdobně může soud podmíněně upustit od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti nebo zákazu pobytu, pokud již byla vykonána jeho polovina (polovinou se pro tyto účely rozumí polovina doby, na kterou byl trest zákazu činnosti či trest zákazu pobytu uložen) a odsouzený v době výkonu trestu způsobem svého života prokázal, že dalšího výkonu tohoto trestu není třeba, anebo jestliže soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného.

Zákon stanoví přísnější podmínky pro možnost podmíněného propuštění v případě pachatelů zvláště závažných trestných činů (zvláště závažné trestné činy jsou vymezeny v ustanovení § 62 odst 1 trestního zákona), pachatelů, kteří jsou zvláště nebezpečnými recidivisty a pachatelů, kteří byli odsouzeni k výjimečnému trestu. Těmto pachatelům je prodloužena doba výkonu trestu odnětí svobody, po které mohou být podmíněně propuštěni. Tyto kategorie pachatelů tak mohou být podmíněně propuštěni až po výkonu dvou třetin uloženého trestu odnětí svobody. Osoba odsouzená k výjimečnému trestu odnětí svobody na doživotí může být podmíněně propuštěna až po nejméně dvaceti letech výkonu tohoto trestu.

Žádost o podmíněné propuštění či o podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti či zákazu pobytu se podává k soudu, v jehož obvodu se nachází věznice, ve které je odsouzený umístěn. Ustanovení § 26 zákona o výkonu trestu odnětí svobody garantuje odsouzenému možnost tuto žádost podat, vzhledem k tomu, že odsouzený smí k uplatnění svých práv a oprávněných zájmů podávat stížnosti a žádosti orgánům příslušným k jejich vyřízení, přičemž stížnost či žádost musí být orgánu, jemuž je adresována, neprodleně odeslána. Ředitel věznice má v této souvislosti povinnost určit okruh zaměstnanců Vězeňské služby pověřených vybíráním a odesíláním stížností a žádostí a jejich evidencí. Podle § 10 řádu výkonu trestu odnětí svobody je-li vedeno řízení o podmíněném propuštění, je třeba dbát, aby odsouzený nebyl bez závažného důvodu přemístován do věznice mimo obvod soudu, který takové řízení vede.

Při podmíněném propuštění stanoví soud zkušební dobu, jejímž hlavním účelem je dovršit nápravu pachatele a potvrdit, že vzhledem k řádnému životu podmíněně propuštěného, zbytek trestu opravdu není nutné vykonat. Zkušební doba se stanovuje na jeden rok až sedm let a počíná podmíněným propuštěním odsouzeného. Soud může zároveň vyslovit nad pachatelem dohled. Při podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti nebo zákazu pobytu soud stanoví

zkušební dobu až na pět let, ne však na kratší dobu než zbytek trestu. Zkušební doba počíná právní mocí rozhodnutí o tomto upuštění. Podmíněně propuštěnému může soud uložit přiměřená omezení a přiměřené povinnosti směřující k tomu, aby vedl řádný život, může mu též uložit, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil.

Jestliže podmíněně propuštěný nebo odsouzený, u něhož se podmíněně upustilo od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti nebo zákazu pobytu, vedl ve zkušební době řádný život a vyhověl uloženým podmínkám, vysloví soud, že se osvědčil, jinak rozhodne, a to popřípadě již během zkušební doby, že se zbytek trestu vykoná.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přiměřenosti](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)